

Thema: 'de omgekeerde toren van Babel'

Het Pinksterfeest krijgt in de kerk niet zoveel aandacht als het Paasfeest of het Kerstfeest. Misschien wel omdat veel mensen niet zo goed uit de voeten kunnen met het begrip 'uitstorting van de Heilige Geest'. En dan met dat aparte verschijnsel van het spreken in tongen. Het heeft iets zweverigs in zich, terwijl we liever met beide benen op de grond blijven staan. Dat zorgt er dan voor dat we een grote aarzeling hebben om dichterbij dat verhaal te komen, en helemaal om dichterbij de betekenis van het verhaal te komen. De verzen die we gelezen hebben zijn eigenlijk een beschrijving van buitenaf, vanuit toeschouwer 's positie. En dan zouden we ons misschien prima kunnen vinden in de observatie, die er staat vermeld: *'ze hebben teveel zoete wijn gehad'*.

Vast wel herkenbaar bij massafeesten, bij voetbal of festivals, waar mensen soms uit hun dak gaan, en dat je je dan vol verbazing zit af te vragen, hoe mensen zich zo uitbundig kunnen gedragen!

Dat is de beschrijving van het eerste deel van de happening op het Pinksterfeest. Meestal blijft het verhaal daarin steken, en gaat het gebeuren weer als een nachtkarsje uit. En dan blijft er vaak niet veel meer over dan dat Pinksteren genoemd wordt als geboortefeest van de gemeente.

Maar dat zegt dan nog niets over de inhoud en betekenis van het gebeuren.

Die komt met het verhaal van Petrus, niet in tongentaal, maar als uitleg van het gebeuren. Om betekenis te geven aan wat ze daar aan den lijve ervaren hebben. Als gevolg van de ontdekking, dat het verhaal van Jezus niet met zijn dood verdwenen is, maar dat zij het in zich hebben gekregen, als waarheid voor hun leven en ook voor de hele wereld.

En, waar het hart vol van is, loopt de mond van over.

Het is moeilijk om daar een samenvatting van te geven, maar de rode draad is wel duidelijk: Het verhaal van Jezus is niet een doodlopend verhaal. Met de dood van Jezus is Zijn boodschap niet gestorven. De boodschap die tegendraads was aan de wijze waarop de godsdienst in Israël zich ontwikkelde: van bovenaf gericht op het uitoefenen van macht op het volk, dat onmondig gehouden werd en zich ten behoeve van hun behoud moesten houden aan de rituelen, offers, voorschriften en wetten die hen door de wetgeleerden werden opgelegd.

Het tegendraads verhaal van Jezus, dat in het kort neer komt op 'liefde die niet op zichzelf is gericht' en die 'met ontferming is bewogen', in het zien van en het je verbinden aan de ander. Om zijn naaste te zijn en niet je superieur op te stellen, gericht op je eigen hachje, vaak ten koste van de ander.

Ja, en dan kom ik bij de associatie met de toren van Babel.

Het verhaal is bekend: in het begin van de mensheid kwam vanzelf de gedachte op om groot en sterk te zijn, om zo baas te kunnen zijn van de wereld.

Noem het maar gerust het verhaal van de mens, terug te zien in het evolutionaire proces van overleven, aanpassen, maar dan vooral gericht op eigen voortbestaan via de macht van de sterkste en de grootste.

Ja en dan komt er vanzelf een concurrentiestrijd met hun beeld van God. De drang om een toren te bouwen, met zijn allen, tot in de hemel, als het ware om God van de troon te stoten, om het zelf voor het zeggen te hebben op aarde.

We weten allemaal hoe dat verhaal afliep: als mensen samen iets groots willen maken, dan gaat het aan het begin vaak heel goed. Heb je het gevoel dat alles ook ten behoeve van jou geschiedt.

Maar, gaandeweg merk je dat het toch weer gaat om de sterkste en de grootste, iemand die mensen om zich heen verzamelt die hem dienen, om mee te kunnen liften in zijn succes..

Dat kan nooit goed aflopen. Ego-taal is geen universele taal. Het wordt een tegenstrijdige en gevechtstaal: dan gaat het niet meer om samen maar om ikke ikke ikke en de rest kan stikken. Dan gaat het ook altijd om het onderbuikgevoel van je eigen hachje.

Zo heeft God de schepping nooit bedoeld. En dat wordt ook duidelijk in dat verhaal. Mensen concurreren met elkaar, verstaan elkaar niet meer en het project van de mens valt uit elkaar.

Dat is de boodschap van het verhaal van de torenbouw van Babel.

Het verhaal maakt zichtbaar wat er in de mens leeft, en wat ook steeds weer opgelaaid is in de geschiedenis.

Soms heel erg zichtbaar in de veroveringsoorlogen, in dictatoriale machtsuitoefening.

Waarbij dan ook duidelijk wordt, dat dat geen stand houdt maar een eeuwige nieuwe machtsstrijd oplevert.

Het ergste is dan ook nog dat de naam van God vaak gebruikt wordt om zo'n machtstoren op te bouwen: 'God wil het!'

Maar soms ook is het bouwen van de toren van Babel heel subtiel te ontdekken in de opbouw van een hiërarchische organisatie, bijvoorbeeld van de kerk, waarbij macht soms ingevuld wordt met een beroep op God. De kerkgeschiedenis is er vol van!

Moet ik overigens ook andere voorbeelden noemen van het bouwen van torens van Babel vandaag aan de dag?

Wat denken jullie bijvoorbeeld van de Trumpstoren? Hoogste toren in Australië... Komt er niet!

Wat denken jullie van het streven van Poetin of van Netanjahu of misschien ook stiekem van China.

Het Bijbels verhaal van het bouwen aan de toren van Babel laat ook zien hoe dat perspectief eruit komt te zien: 'spraakverwarring', oftewel ieder interpreteert en spreekt vanuit zijn eigen hachje en doet een beroep op het onderbuik gevoel van mensen: 'make Amerika great again', enz. Maar vinden we ook niet in Nederland dat streven om zo'n nederlands bouwwerk op te richten dat we onszelf in stand kunnen houden ook al is dat ten koste van anderen die in nood verkeren. Denk aan de 'eigen volk eerst'- beweging!

Allemaal in de grond van de zaak voorbeelden van torens van Babel!

En dan de boodschap van Pinksteren, die begint met een gebeuren, dat mensen op dezelfde manier raakt en waaraan Petrus woorden en inhoud geeft. Op de golflengte van de persoonlijke ervaring, die niet anders benoemd kan worden dan de golflengte van de geest van liefde die niet op zich zelf gericht is en met ontferming bewogen.

In het zien van elkaar, in het zien van het anders zijn, het horen van een andere taal, en dan die overstijgende ervaring van het 'samen- zijn', met een woord van perspectief voor hun leven. De taal van het 'zien' van de ander.

De taal van Jezus. Taal die niet is verloren gegaan bij zijn sterven, maar taal die is opgestaan in de ervaring van de discipelen, en in die van al die mensen, die het samen mee maken. In gezamenlijkheid: niet verticaal en autoritair, maar horizontaal, gericht op de ander die naast je staat of op je pad komt. Niet om te scoren, maar om te verbinden. Niet met etiketten mensen in hokjes plaatsen, maar mensen ontmoeten en in de ogen kunnen kijken. Niet begrippen klaar hebben om mensen te beoordelen, maar zoeken naar woorden die gevuld kunnen worden met liefde, die mensen tot hun recht laat komen.

En dan kom ik met mijn ervaring van deze week, met het DB van Elim bij de Friese rijders in Haulerwijk. Onvoorstelbaar, hoe zij in 4 jaar tijd een hulporganisatie hebben opgezet voor de Oekraïne met een gemeenschap van zo'n 200 vrijwilligers, met een jaarlijkse omzet van 1 miljoen euro. Allemaal giften, zowel wat materieel, vrachtauto's, chauffeurs, maar ook wat fabrieksruimte betreft. Met een netwerk door heel Nederland. Met als overstijgende inzet en als basis het geloof zonder kerkmuren, vertaald in de universele taal van liefde. Waarbij de menselijke maat van het hart nog steeds richtinggevend is. Waarbij een pakje rijst, aangeboden door een oude vrouw met meer ontroering is ontvangen dan een pallet vol WC rollen van een supermarkt. Ik heb het ervaren als een bevestiging van het pinkstergebeuren, waarbij mensen elkaar gevonden hebben in de overstijgende taal van liefde.

Een les voor de wereld, een les voor de kerk, een les voor het geloof en voor het leven!
Het verhaal van de toren van Babel eindigt met het feit dat de mensen elkaar niet meer verstaan en dat de verschillende talen haaks op elkaar staan en dat de toren gedoemd is te mislukken. Dat is het perspectief dat ons wacht in deze wereld, 'mark my words!'
Daar tegenover staat een niet stuk te krijgen tegendraads verhaal van het Pinksterfeest, van mensen die ontdekt hebben, dat 'liefde' de enige echte drijfveer van een gelukkig leven kan zijn. In de geest van Jezus, die de discipelen en de massa mensen, die daarbij waren aan den lijve ervaren hebben. De ontdekking dat we elkaar kunnen verstaan in de taal van de liefde. Zo mogen we dat verhaal opnieuw vertellen met een actuele boodschap: ook aan de kerken, die elkaars taal niet verstaan, en wel op hun strepen blijven staan van de enige ware kerk. Mogen we hier vanmorgen zo'n beginnetje ervaren van die overstijgende liefde, die ons ook bij elkaar brengt in de ontmoeting tussen Baptist en Doopsgezind.
Het begint wanneer je elkaar in de ogen kunt kijken en met elkaar brood en wijn kunt delen. En dan de ontdekking, dat wij elkaars taal, ook al heeft die verschillende nuances, kunnen verstaan met ons hart!
Dat is voor mij de kern van het Pinksterverhaal!

Amen